

Erik Juul Rasmussen
Rosmarksvej 3
4900 Nakskov

Teknik og Miljø

Bytoften 2, 6800 Varde

79946065

**Dispensation efter naturbeskyttelsesloven § 65, stk. 2 jf. § 3, stk. 2
til pleje af mose og hede**

14. september 2026

Varde Kommune har sammen med dig på en fællesbesigtigelse den 26. august 2026 drøftet mulighederne for naturpleje på din ejendom, som har matrikel nummer 13ct ansager By, Ansager.

Olivier Vryens

Direkte tlf.: 79946065

Tidligere er de lysåbne delområder blevet afgræsset. Denne pleje er blevet afviklet på grund af konflikt imellem behovet for et fungerende kreaturhegn og kronvildtsbestanden, som blandt andet resulterede i væltede hegn og kreaturer, som løb uden for hegnene. Der blev derfor drøftet alternative plejemetoder, som kan være med til at opretholde de høje naturværdier, der findes på de lysåbne delområder.

Journalnr.: 9488421

Sagsnr.: GEO-2026-06885

Der blev drøftet en årlig slåning af de forholdsvis flade hedemoser med undernaturtypen tørvelavning for at reducere dominans af blåtop og rydning af selvsåede træer på de tørre hedeområder for at forhindre tilgroning over tid.

Plejen kan medføre en tilstandsændring i naturtypen mose og hede, hvorfor det kræver en dispensation efter naturbeskyttelsesloven § 65, stk. 2 jf. § 3, stk. 2 i Lov om naturbeskyttelse (LBK nr. 927 af 28.06.2024).

Figur 1 Området som er omfattet af denne afgørelse, er vist med rød stiplede linje.

Postadresse:

Varde Kommune

Bytoften 2, 6800 Varde

Varde Kommunes afgørelse

Varde Kommune giver hermed dispensation efter naturbeskyttelsesloven § 65, stk. 2 jf. § 3, stk. 2 til det ansøgte.

Dispensationen er givet på følgende vilkår:

- Slåningen af tørvelavning og ekstremfattigkær udføres maksimalt en gang årligt i perioden september-oktober
- slaglerne eller knivene indstilles til at være ca. 15 cm over jordoverfladen
- De arealer der kan slås, fremgår af Figur 2
- Træerne nedskæres manuelt
- Træerne efterlades på heden til naturlig nedbrydning, medmindre de kan bjærges uden risiko for varige skader på topografien
- Dispensationen gælder i 5 år, hvorefter effekten evalueres af Varde Kommune i samarbejde med lodsejeren
- Hvis evalueringen viser, at plejen har haft den ønskede effekt, bliver dispensationen tidsubegrænset.

Disse vilkår er stillet for at sikre, at indgrebet udføres så skånsomt som muligt, således at de biologiske og landskabelige værdier i området sikres for fremtiden.

Figur 2 Der kan udføres slåning indenfor de blå polygoner

Begrundelse

Varde Kommune har truffet afgørelsen på baggrund af følgende oplysninger og vurdering:

Delområdet af matriklen som er omfattet af denne afgørelse, er vejledende registreret som beskyttet mose og hede. Området har en varierende topografi, som resulterer i en mosaik af forskellige naturtyper alt afhængigt af fugtigbunds- og jordbundsforholdene.

De våde partier med hedemose hører til undernaturtyperne tørvelavning og ekstremfattigkær (<https://naturereport.miljoeportal.dk/1083792>).

Delområderne med tørvelavning har en stor bestand med brun næbfrø og med andre sjældne stjernearter såsom liden soldug, tranebær, klokkeensian, liden siv, hundehvene, hirsestar, rosmarinlyng, smalbladet kæruld og vandnavle. Ekstremfattigkæret har arter såsom benbræk, mosebølle, klokkeling, almindelig star, vestlig tuekogleaks, revling, hedelyng, tormentil, krybende pil og blåtop.

Begge undernaturtyper, men især tørvelavning, har en række pionerarter, som er tilknyttet til de tidlige successionsstadier, som bliver favoriseret af tilbagevendende forstyrrelser såsom tørveskrælning, men også frost- og vanderoderede, græssede og optrampede partier af heder og sure moser. For at sikre deres naturtilstand er der derfor behov for en tilbagevendende forstyrrelse. Tørvelavning er en nationalt sjælden naturtype med stor sårbarhed og en række sjældne og specialiserede arter knyttet til sig, og har derfor høj prioritet i naturforvaltningen.

Varde Kommune vurderer, at den største trussel mod naturtypen tørvelavning og ekstremfattigkær på arealet er for stabile forhold, som vil fremme dominans af den tuedannende græs blåtop samt dværgbuskesamfundet og halvgræsserne. Disse vil over tid udkonkurrere pionerarterne såsom brun næbfrø, liden soldug, klokkeensian, liden siv og hirsestar. Der kan derfor være et behov for simuleret forstyrrelse, som især holder blåtop nede.

Varde Kommune vurderer, at en årlig slåning i september-oktober kan være med til at reducere blåtop og andre dominerende halvgræsser. Dværgbuskene er også dårligt tilpasset til en tilbagevendende slåning. Kommunen vurderer også, at kørsel i forbindelse med slåningen kan medføre et tilpas forstyrrelsesniveau, og som kan være med til at sikre en kontinuerlig forekomst af blottet tørv til gavn for pionerarterne tilknyttet til naturtypen tørvelavning.

Tørvelavningerne og ekstremfattigkærene er periodevis oversvømmede. Varde Kommune stiller derfor vilkår om, at slåningen skal foregå i de tidlige efterårsmåneder, hvor den terrænnære grundvandsstand er lavest. Samtidig er det tidspunktet på året, hvor de fleste arter er afblomstret, og dermed ikke risikerer at blive slået, før de har kunne sætte frø.

For at sikre, at man undgår at slå pionerarterne unødigt hårdt, og så slåning målrettes især til den tuedannende blåtop, stilles der vilkår om, at slaglerne eller knivene indstiller til at være ca. 15 cm over jordoverfladen.

Der vurderes, at risikoen for en udjævning af topografien er lav, da tørvelavningerne er forholdsvis flade og dermed egnede til at køre på.

På de mere kuperede delområder dominerer naturtypen tør hede. Her er der arter såsom hedelyng, revling og mosebølle, der dominerer. På heden ses der en tiltagende tilgroning med contortafyr, bjergfyr, dunbirk og øret pil. For at begrænse tilgroningen af de lysåbne naturtyper er der derfor et behov for nedskæring af ny opvækst af træer.

Varde Kommune vurderer, at nedskæring af især fyr- og grantræer kan begrænse tilgroningen, da disse ikke skyder fra stub.

Fjernelse af træerne kan medføre et behov for kørsel på de mere kuperede og uforstyrrede partier af heden. Fordi tilgroningen fortsat er begrænset, og næsten alle træer ikke er ældre end 10 år, hvorfor biomassen er begrænset, er der vurderet, at det er bedre at efterlade de nedskårne træer, hvorefter de naturligt nedbrydes, end at køre på heden for at kunne bjærge træerne.

Efter denne afvejning stilles der derfor vilkår om, at træerne nedskæres manuelt og efterlades, hvis en fjernelse kan medføre skader på topografien.

Efter naturbeskyttelseslovens § 3 må der ikke foretages ændringer i tilstanden af blandt andet moser og heder, og det fremgår af bemærkningerne til loven, at reglerne er udtryk for en samfundsmæssig interesse i, at de beskyttede naturtyper opretholdes.

Kommunen kan kun i særlige tilfælde gøre undtagelse fra bestemmelsen.

Varde Kommune vurderer, at dispensationen til naturpleje har et naturforbedrende sigte, og som kan være med til at opretholde områdets naturtilstand, herunder især forekomsten af undernaturtypen tørvelavning. Det vurderes derfor, at der foreligger særlige omstændigheder, som kan begrunde, at der kan meddeles den fornødne dispensation.

For at sikre at dispensationen har den forventede effekt, stilles der vilkår om en tidsbegrænsning på 5 år, hvorefter plejens effekt evalueres i samarbejde med lodsejeren. Hvis evalueringen bekræfter forventningen om, at naturtilstanden kan opretholdes på grund af den udførte pleje, bliver dispensationen tidsbegrænset.

Natura 2000

Inden der kan træffes afgørelse i sagen, skal der iht. habitatbekendtgørelsen § 6 jf. § 7 foretages en vurdering af, om projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000 område væsentligt.

Det nærmeste Natura 2000-område er nr. 88 *Nørholm Hede, Nørholm Skov og Varde Å øst for Varde* med Habitatområde H77 af samme navn ca. 2,2 km for projektområdet. På grund af afstanden vurderes der, at der ikke er risiko for en væsentlig påvirkning af enten naturtyper eller arter, som er på udpegningsgrundlaget for området, hvorfor der ikke skal udarbejdes en konsekvensvurdering.

Bilag IV-arter

Ift. til habitatbekendtgørelsens § 10 jf. §§ 7 og 8, kan der ikke gives tilladelse, dispensation, godkendelse mv. hvis det ansøgte, kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV.

Arten grøn kølleguldsmed er registreret i skoven øst for mosen. Grøn kølleguldsmed lever i iltrige floder og vandløb med moderat til hurtigt strømmende vand samt sand eller grus bund. Den yngler i de fem større danske vandløbssystemer, og vurderes at have levedygtige bestande i alle disse. Arten formodes også at kunne forekomme i flere mindre vandløb.

Varde Kommune vurderer, at arten i nærområdet yngler i Ansager Å. Projektet påvirker ikke dette vandløb, hvorfor der kan afskrives en trussel mod dens ynglesteder.

Den voksne guldsmed foretrækker lysåbne lokaliteter og ses mest i den nedre del af vandløbet, hvor den hviler på solopvarmede steder, såsom sten, overhængende grene eller eksponeret jord, men kan også af og til træffes længere væk fra ynglepladsen i eksempelvis skovlysninger eller lignende. Eftersom arten hovedsageligt opholder sig til ynglevandløbet, og ellers jager vidt omkring (op til 10 km), vurderes der på grund af afstanden til de nærmeste vandløb, at der ikke er en påvirkning af dens rastesteder.

Bilag IV-artens spidssnudet frø er fundet vest for projektområdet, og vurderes at kunne anvende mosen som såvel yngle- som rastested. Spidssnudet frø yngler i mange slags vådområder lige fra ganske små vandhuller til bredden af store søer og fra helt overskyggede ellesumpe til fuldstændig lysåbne vandhuller. Denne paddes ynglesucces afhænger af vandhuller med forholdsvis rent vand og en lysåben, lavvandet søbred med undervegetation. Spidssnudet frø er også i høj grad afhængig af, at der nær ynglestederne findes gode levesteder på land. Det betyder at spidssnudet frø trives bedst, hvor der er udstrakte enge og moser omkring ynglevandhullerne, hvor ungerne kan finde deres føde. Jo større naturareal, jo større bestand kan opretholdes på lokaliteten. Rastesteder er i forbindelse med vandhuller.

Der vurderes, at spidssnudet frø kan yngle i de periodevis oversvømmede lavninger forudsat, at de ikke udtørre for tidligt på sæsonen. Slåningen kan være med til at sikre, at tørvelavningerne ikke gror så meget til, så deres egnethed som ynglested for frøer forsvinder. Eftersom slåningen først vil blive foretaget i september-oktober, hvor frøerne har forladt ynglevandhullet, er der ingen risiko mod forsætlig forstyrrelse eller drab.

Kommunen har ikke kendskab til eller forventning om forekomst af andre beskyttede arter i det berørte projektområde.

Kommuneplan

Kommunen vurderer i øvrigt, at projektet ikke er i strid med kommuneplanen.

De arealer hvor der ønskes udført naturpleje, er jf. Retningslinje 20.2 i Kommuneplan 2026 udpeget som "eksisterende værdifuld natur". Udpegning af arealet som en del af Grønt Danmarkskort indebærer, at de naturmæssige interesser skal sikres, herunder dyrs og planter mulighed for spredning mellem enkeltlokaliteter, ligesom bevarelsen af truede og sårbare arter skal understøttes. Med ovenstående vurdering vedrørende naturinteresserne vurderes projektet ikke at være i strid med kommuneplans tema 20.

Dispensationens gyldighed

Hvis der ikke bliver klaget, må dispensationen udnyttes, når klagefristen er udløbet. **Se dog afsnittet "Andre tilladelser".**

Hvis der bliver klaget over dispensationen, skal sagen afgøres endeligt af Miljø- og Fødevareklagenævnet. Dispensationen må i så fald ikke udnyttes, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet.

Du får omgående besked, hvis der bliver klaget over afgørelsen.

Dispensationen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år fra i dag, eller hvis den ikke er udnyttet i 3 på hinanden følgende år.

Klagebestemmelser og klagefrist

Vedlagt klagevejledning på sidste side forklarer, hvad du skal gøre, hvis du ønsker at klage.

Baggrund for dispensationen

Denne dispensation er givet på baggrund af drøftelserne ved fællesbesigtigelsen den 26. august 2026.

Dispensationen er givet efter § 65, stk. 2, jævnfør § 3, i lov om naturbeskyttelse (lovbekendtgørelse nr. 927 af 28. juni 2024 om naturbeskyttelse).

Databeskyttelse

Varde Kommune skal orientere dig om, at vi har modtaget oplysninger om dig, ligesom vi skal give dig en række oplysninger. Se venligst vedlagte.

Hvis du har spørgsmål eller bemærkninger, er du velkommen til at ringe til mig.

Der er sendt kopi af dette brev til:

Danmarks Naturfredningsforening Varde Afdeling v/Merete V. Hansen (dnvarde-sager@dn.dk).

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (mail@sgav.dk).

Naturstyrelsen Blåvandshuk, Ålholtvej 1, 6840 Oksbøl (blh@nst.dk).

Dansk Ornitologisk Forening, Varde (varde@dof.dk).

Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V. (natur@dof.dk).

Dansk Botanisk Forening (dbf.ouestjylland@gmail.com).

ARKVEST – Arkæologi Vestjylland, Lundvej 4, 6800 Varde (post@arkvest.dk).

Landboretligt Udvalg, att. Laila Kubel Madsen, Nordre Boulevard 95, 6800 Varde (lkm@lrs.dk).

Sagro, att.: Stine Bundgaard Pedersen (sbp@sagro.dk).

Friluftsrådet (varde@friluftsradet.dk) (lokalraad@friluftsradet.dk).

Bilag:

Klagebestemmelser

Databeskyttelse

Kortbilag

Med venlig hilsen

Olivier Vryens

Biolog

E oliv@varde.dk

Klagebestemmelser og klagefrist

Dispensationen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet af

- adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø,
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er annonceret på Varde Kommunes hjemmeside. Afgørelsen er annonceret den 14. september 2026.

Du klager via Klageportalen, som du finder på www.naevneneshus.dk. Du logger på www.naevneneshus.dk, ligesom du plejer, typisk med MIT-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til Varde Kommune. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Varde Kommune i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen. Spørgsmål vedrørende gebyr rettes til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som du finder via Nævneshus - www.naevneneshus.dk.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Miljø- og Fødevareklagenævnet på e-mail mfkn@naevneneshus.dk eller til Varde Kommune, Naturcenteret, enten til adressen Bytoften 2, 6800 Varde eller på e-mail til vardekommune@varde.dk. Hvis du sender din anmodning til Varde Kommune, videresendes anmodningen herefter til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Afgørelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har således opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet.

Hvis afgørelsen ønskes indbragt for domstolene, skal dette ske inden 6 måneder fra afgørelsen er bekendtgjort af kommunen eller – i forbindelse med klage – af Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Databeskyttelse

Varde Kommune indsamler og behandler oplysninger om dig i forbindelse med behandlingen af din henvendelse eller sag. Varde Kommune har ansvaret for, at dine personoplysninger behandles forsvarligt. Du kan kontakte os på mail vardekommune@varde.dk, telefonnummer 79946800, eller adressen Bytoften 2, 6800 Varde.

Du har ret til at få indsigt i, hvilke oplysninger Varde Kommune behandler om dig, og hvordan de behandles. Du har også ret til at få rettet forkerte oplysninger og at få slettet oplysninger, hvis de ikke længere skal bruges. Endelig har du i nogle tilfælde ret til, at behandlingen af dine oplysninger begrænses.

Vores databeskyttelsesrådgiver kan kontaktes på mail ykdpo@varde.dk angående spørgsmål om behandling af oplysninger og om rettigheder i henhold til databeskyttelsesforordningen.

Du kan klage til Datatilsynet over Varde Kommunes behandling af dine personoplysninger på mail dt@datatilsynet.dk eller adressen Borgergade 28, 5., 1300 København K.

[Læs mere om vores behandling af dine persondata på www.vardekommune.dk](http://www.vardekommune.dk)